

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četr leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglas

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Novjše vesti.)

Dunaj 18. Nagodbeni odsek je danes nadaljeval posvetovanje o zakonu glede statističnega prometa z blagom. Potem, ko je dr. Lecher govoril k § 1., je bila zaključena seja. Kdaj bode prihodnja seja, se naznani jutri.

Budimpešta 18. (Zbornica magnatov.) Na neko vprašanje Naszary-a o namenih vlade napram izrednim odnosjem, je izjavil ministerski predsednik baron Banffy, da bi, vzpričo pogajanj za kompromis z opozicijo, ne bilo umestno se izražati o bodočem programu. Edna najvažnejših nalog je, da se doseže nagodba. Vlada da stori vse, kar je v njeni moči, da se ne bode kršila ustava in da prodere volja večine.

Potem je Emerih Szechenyi predložil načrt adrese kralju o sedanjem položaju. Načrt adrese pride v petek na dnevni red seje.

Budimpešta 18. Danes predpoludne ob 11. uri se zaupniki opozicije sestanejo v posvetovanje, da slišijo odgovor vlade na njihove predloge za kompromis, kateri odgovor jim sporoče disidentje pl. Szilagyi, grof Albin Csaky in grof Julij Andrássy.

Berolin 18. Državni zbor se je danes posvetoval o predlogu poslanca Klinkowstroma, naj se v kazenski zakonik uvrti paragraf, po katerem je kaznovati uradnike in novinarje, ki objavljajo tajne uradne spise. Predlagatelj je naglašal, da je ta naredba naperjena osobito proti socijalnim demokratom.

Zbornica je odklonila, izročiti ta predlog kaki komisiji, z vsemi glasovi proti glasovom obeh konservativnih frakcij.

Masava 18. Predvčeraj se je po posredovanju rasa Mihaela sklenil vnovič mir in sicer pod

pogoji, ki se zelo malo razlikujejo od onih, ki so bili stavljeni dne 9. t. m. Podrobnosti še niso znane. Ras Mangaša je danes ostavil svoja mesta. Ras Makonen pride najbrže danes v Adigrat.

Stockholm 18. Danes se je otvoril državni zbor. Prestolni govor pravi, da so odnosi napram tujim vlastim zelo prijateljski. Govor se spominja simpatičnimi besedami predloga carjevega za razoroženje in nadaljuje potem, da mora Švedska svojo malo vojaško moč vzlic temu obdržati in zboljšati.

Trojica odločeb, važnih za naše zadrage.

Kakor znano, je bila posojilnica in hranilnica v Podgradu prvoboriteljica v akciji, ki se je bila zapričela v Trstu v ta namen, da bi se udušile naše toli potrebne zadrage. Znano je nadalje, da je končno vendar zmagala naša pravica.

Sedaj smo prejeli od gori rečene posojilnice trojico važnih sodnih odločb, izzvanih po tem boju, katere podajemo tu s to jedino pripombo, da obžalujemo, da ni zmagala tudi zahteva te posojilnice, naj bi plačal stroške utokov oni uradnik, ki je zakrivil vse te sitnosti.

I.

I. R. Tribunale Commerciale Marittimo in Trieste.

Pervenuto 4/1-99.

2 Esemplar — atti Allegati — Rubriche.

Firm. 3.

Cons. I. 134/11

(Na prvem mestu je sklep pisan v nemškem jeziku, potem v slovenskem.)

C. k. vrhovno sodišče o prošnji Podgradske posojilnice in hranilnice, registrovane zadrage z neo-

psujejo, kako lete proti meni. Jaz v beg! Zbral sem vse svoje sile, letel sem, letel, da sem že bil brez sape.

»Stoj!« je zaoril glas sto korakov od mene. Jaz pa sem bežal, bežal — ali hudo je bilo, noga me je pekla, strahovito pekla.

»Stoj!« je zagrmel isti glas drugičkrat.

Jaz sem bežal, bil sem blizo gozdiča. Da Bog da, da ga dosežem. Iztrgam se in pridem v Zagreb, sem si mislil. Nisem-li bil nor? Sedaj da zakrenem v gozd. Puf! počila je huzarska puška, a zrno sfrčalo je mimo mojega ušesa in se spršilo v v bližnji grm; puf! počila je druga puška. Takrat je huzar dobro meril. Zadel me je v nogo. Zapeklo me je, kri je udarila iz rane, a jaz sem padel na kolena. Doleteli so huzarji.

»Udaj se!« je zaoril neki brkasti Madjar in me preklel. Ali jaz besen nisem videl ničesar nego svojo mlado; razdražen sem bil kakor zver, iztrgal sem svojo kratko sabljo, da zamahnem. Huzar se je zaletel in mi izbil sabljo iz roke. Vrgli so se na-me, ukovali me v okove, vrgli me na voz iz bližnje vasi, pa nazaj v mesto! Jokal sem, gospod, zvezan na vozu, jokal kakor dete, tiho in mirno, ne brigaje se za to, kar me čaka, ampak razjarjen, ker nisem mogel domov k svoji — svoji mladi.

Najprej so mi zdravili rano. Dolgo je trajalo to. Rana se je vnela, prišla me je mrzlica. Nu,

mejenim poroštvom, za izbris jednega starešinskega člana in za vpis novo izvoljenega, vsled presojnega utoka rečene zadrage proti sklepu c. k. višega deželnega in utočnega sodišča tržaškega od 15. kimovca 1898. leta posl. št. R^{314/98}, kolikor z istim, promenjenjem sklepa c. k. trgovinskega in pomorskega sodišča tržaškega od 2. kimovca, točneje od 14. rožnika 1898. leta Firm. 821 Cons. I 134/4, in ukazovanjem rečenemu trgovinskemu in pomorskemu sodišču, naj izvrši zaproseni izbris in vpis, njemu ni tudi ukazalo, naj povrne utočne troške, — svojim rešenjem dne 23. listopada bežečega leta št. 15502 je tako-le

ukrenilo:

Ukazano je c. k. višemu deželnemu in utočnemu sodišču, naj dodatkom in popolnjenjem svojega sklepa od 15. kimovca 1898. leta posl. št. R^{314/98} odloči tudi o zahtevi povračila utočnih stroškov in to stranki prijavi, ker istim svojim sklepom na utok Podgradske posojilnice in hranilnice ni bilo niti razrešilo o zahtevanju utokom stavljenem: naj ugotovi troške rečenega utoka in ukaže prvemu sodišču, da jih povrne.

Kolikor pa se tiče pritoževanj v navzočem presojnem utoku izraženih, da je bil namreč sklep utočnega sodišča od 15. kimovca 1898. leta posl. št. R^{314/98} sestavljen tudi talijanskim jezikom, da sta naslov in zvršetak samo italijanska in da uredni pečati nemajo tudi slovenskega odtiska, vsa ta pritoževanja se tičejo le vprašanj upravne čudi, glede kojih sploh kaj narejati vrhovno sodišče ni pristojno.

Vom k. k. Oberlandesgerichte
Triest, am 29. Dezember 1898.

(Nemško-italijanski pečat.) Dr. Kindiger s/r.
An das Consortium «Podgradska posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom»

ozdravil sem; bolje, da bil umrl, oprosti mi Bog ta greh. Ko sem se mogel vzdigniti, odveli so me iz bolnišnice, pa povedli so me v »Stockhaus«, da me sodijo. Jaz sem jim povedal vse, kakor je bilo, in kaj me peklo, in kako je moje pravo, in kaka krivica se mi dela. Avditor (vojaški sodnik) je poslušal in poslušal, stražmeštar je pisal in pisal, profos je gledal in gledal, a naposled se je avditor vglobil v debelo knjigo — v zakon, a zakon nima sree. Obsodili so me. Moral sem leteti skozi tristo šib, desetkrat gori, desetkrat doli, torej na smrt. Nu, ker sem bil ranjen, ker sem bil odlikovan, bil junak, ter rešil stotniku življenje, dali so mi petnajst let ječe. Petnajst let! zabelo me je. Zakaj me niso izšibali do smrti?

In zopet so me vtaknili v okove in vrgli na voz, pa odveli v trdnjavo. Bil sem vam kakor kamen. Nisem prašal je-li dan, je-li noč, je-li poletje, je-li zima?! Top, gospod, lesen ko oni štor. Zaprli so me v Mantovi. Dan je gineval za dnevom, mesec za mesecem, leto za letom, a jaz sem kopal šance, jel črn kruh, vlačil za seboj težke verige; rane na nogi so me peklo kakšenkrat, a jedna me je pekla vedno in vedno. Tu, kjer nam ima biti sree, bilo mi je, kakor da nosim kos železa. O svojih nisem čul ničesar, a kako tudi bi? Samo ptice so prihajale od zunaj v trdnjavo, morda iz mojega kraja, a nespametne ptice ne umejo govoriti. (Pride še.)

PODLISTEK.

28

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOVA.

Poslovenil Večeslavov.

Imel sem tu kaj razmišljati. Bil sem vojaški begunec, torej moja glava v torbi; vedel sem tudi predobro, kaj me čaka, ako me ulovè. Toda ni v snu nisem mislil na to, da bi se še povrnil v vojašnico, dasi bi bil prošel z malo kaznijo, da sem to storil. Sklep, iti na svoj dom, osramotiti hudo-delee, poljubiti brata in sestro, bil je trd kakor kamen. Da bi bil kdo temu prigovarjal, bi se mu bil nasmejal v obraz, bi ga bil ubil. Vidil sem pred svojimi očmi samo Črnomerce in sv. Duh, nisem prašal, kaj je pred tem, kaj bode po tem. Proti mraku izvlekel sem se iz svojega skrivališča, da pojdem v ime božje dalje. Težko sem hodil, rana me je čedalje več skelela, bil sem tudi oslabel od lakote.

Toda grizel sem si ustne in korakal hitreje, vedno hitreje. Došel sem do ovinka ceste, tu sem krenil preko polja krajšim putem. Kar sem razložil več glasov, čul sem tudi topot konjev. Jasna mesečina. Gledal sem in videl v luninem svitu sablje cesarskih huzarjev. Lovili so me; videl sem tudi bajonete kako se bliskajo; tu je bilo tudi pešcev. Da, da, mene so iskali. Vrgel sem se za grm, toda prekasno, huzarji so me že opazili; čul sem, kako

občini, pa stvari ne stoji tako nevarno, kakor bi bilo soditi po »Slovenčevih« notici. V novi občini Marezige je naša zmaga zagotovljena. V novi občini Pomjan-Šmarje bode res hud boj, ali tudi tam so se — po izbornem delovanju nekaterih oseb — stvari obrnile toliko na boljše, da naši ne pojdejo v boj brez upa zmage.

V tem zmislu moramo pisati, da naši ne bodo zgubljali veselja do dela.

Še nekaj. Mi gotovo smemo reči, da poznamo ljudij na Pomjansčini iz lastnega izkustva. Pomjansčina je slovenska, a iz mnogih borb nam je znano, da je Italijanom iz Kopra jedno najuspešnejših agitacijskih sredstev to, da strašijo ljudi, da postanejo Hrvatje, ako ne bodo držali z Italijani. To sredstvo jim pomaga veliko. Žalostno je, da je tako, ali je!! Ta predsodek ljudstva — tudi naših — je tolik, da se nekemu učitelju na Pomjansčini vidi potrebno, da celo hrvatske pesmi prevaja na slovensko!

Kakor pametni ljudje ne moremo družega, nego da za sedaj računamo z nevednostjo in s predsodki ljudstva in da po tem uravnavamo svoje postopanje.

Omenjamo to, ker se je nedavno govorilo v jednom slov. listov o »hrvatski stranki« na Pomjansčini; opozarjamo torej slavno uredništvo tega lista, da bi bilo za bodoče previdno v tem pogledu, da ne bodemo mi sami — seveda nehoté — hodili na roko našim nasprotnikom v izkoriščevanju predsodkov in nevednosti ljudstva.

Iz Škedenja nam pišejo: Dolgo je že od tega, odkar ste dobili zadnjič poročilo o našem gibanju v Škedenju. Kakor vam znano, ni bilo v nas že dolgo kake zabave ali veselice. To pa valed pomankanja primernih prostorov — dvorane. Ali dobili smo tudi novo dvorano, katero je dal sezidati g. Anton Sanein p. d. Čemot. Ta dvorana naj bi bila zbirališče in shajališče naše, kjer naj bi prirejali svoje zabave le mi. Prva zabava, ki se je vršila v tej novi dvorani, bil je »Silvestrov večer«, ki ga je priredil ob ogromni udeležbi veselični odsek škedenjski v korist našega tamburaškega zbora, kateri nastopi na prihodnji veselici v častnem številu (54 oseb). Kakor vam znano, vršil se je v novi dvorani tudi ples naše dične »Velesile«. V nedeljo, dne 22. t. m. priredi ravno tam škedenjska »Čitalnica« svojo maskarado. Ali glej! Kakor skušajo povsod, tako so poskusili tudi tukaj naši ljubi sosede — Italijani, da bi kolikor mogoče škodovali Čitalnici o tej priliki. Ustanovil se je iz njihove srede poseben odbor, kateri je sklenil, da priredi svoj ples v istej dvorani dne 21. t. m. Ni dvomiti, da so si izbrali prav ta dan, z namenom, da bi se naša mladina udeležila le njihovega plesa, a Čitalnica da bi valed tega trpela zgubo. Na tem njihovem plesu pelo bode 20 deklic najnovejše »canzonette«. Ne treba menda omenjati, kako žaljive so za nas te »canzonette«. Radi tega pozivljamo vse Škedenjce, da naj se nikdo ne udeleži tega plesa ter da naj rajše pride na maskarado, kjer bode brat med brati, kjer ga ne bode nikdo žalil in se mu posmehoval škodoželjno. Pokažimo jim, da smo mi tu doma.

Zdaj pa resno besedu g. Antonu Sanein Čemotu kakor lastniku dvorane. Še predno je bila dvorana dogotovljena, obljubil je, da dvorana bode na razpolago najprej domačim društvom in še le potem — tujcem. Ako misli nadaljevati svoje dosedanje postopanje proti domačinom, zapomni naj si, da utegne dan 21. t. m. biti usodepoln za njega samega. Pomisli naj, kako težko je dobiti tržaškimi Slovincem prostore za kako zabavo. Tako jim moramo tudi mi vračati milo za drago. On stori to s tem, da jim ne pripusti več svoje dvorane, ker drugače se utegne zgoditi, da si bodo Škedenjci znali pomagati s tem, da si — kar Bog daj — napravijo svoje prostore, svoj »Narodni dom«.

Od Loveca nam pišejo: Od nas dobivate, žalibog, le redka, redka poročila. Kaj pa naj vam poročam? V narodnem obziru spimo tako trdno, da nas niti sedanji škandalozni dogodki gonje proti vsemu, kar je slovenskega, ne morejo zbuditi iz našega mrtvila. Tudi danes bi ne izvedeli, da živimo, ako bi ne bilo žalostnega povoda. V petek zvečer je umrla tu pri nas vrla žena, še mlada gospodinja »pri Juretu«, sestra g. dež. poslanca Vatoveca. Pogreb je bil v nedeljo popoldne. Naroda se je nabralo toliko, kolikor ga ni še menda videl pogreb domačina. Kočija bila je pokrita krasnimi veni,

katerih napisi, razun enega — med kacicmi 20 — so bili vsi slovenski. To je naravno, poreče marsikdo, a mi povdarjamo to le zategadel, ker so one napise izvršili v mestu oni cvetličarji, kateri delajo navadno našim ljudem le italijanske. Ko torej doleti koga nesreča, da bode moral rabiti vence naj le zahteva slovenskih napisov in gotov naj bode, da mu jih narede. Pogreb je vodil dež. poslanec župnik Kosec. Svetoivanski pevski zbor je zapel žalostinki v hiši žalosti in potem na groblji. Po dovršenem opravi se je vsula množica v Lonjer, kjer je bilo tako živahno, kakor na dan sv. Jožefa, ko ljudje vrejo iz Riečanj.

Sumljiva šola. Z Bujšćine v Istri dne 16. jan. se nam piše: Pred vsem naj omenim, da se občinarji v Šterni boré že več nego šest let, da bi se v Šterni (občina Grižnjan) ustanovila ljudska šola, pa do danes, žalibog, brez vspeha. Celó na ministerstvu se je že razpravljalo o tem ter je bilo odrejeno, da se ima ustanoviti dvojezična šola. Italjanisimom seveda ni bilo po volji to; oni si mislijo: »zakaj pa tudi v hrvatskem jeziku, saj narod že tako, nam na žalost, samo hrvatsko govori, treba je torej, da se počne italijančiti tudi tu«. In res, kdor zna, pa zna. Ministerstvo odreja, a Taljančiči odrede! Nekaj mesecev sem že drži tajno šolo neki Anton Delbelo sin Matije Pa ne prašajte me, kaj in kako poučava, dosti je, da povem, kdó je tisti, ki poučava. Dotičnik je propadel učiteljski kandidat, seveda poln slavne kulture in pristno italijanskega mišljenja alla Spadoni. (Šolal se je brezuspešno v Roveredu). Če k temu še dostavim, da poučava po noči do 9. ure, mislim, da je dosti označen ta slavni zavod. Da se naše slavne oblasti ne ganejo proti taki šoli, se nič ne čudim, smo pač v okr. glavarstvu poroškem! Bolj čudno se mi zdi, da molči tudi gosp. župnik Nedvéd, ki je vendar najbližnji sosed te šole (pod eno streho). Da poklicane oblasti ne bi znale za to šolo, o tem jako dvomim, saj so imeli toliko preiskovanj celo proti šoli, ki je ni bilo in je ni. Tako n. pr. so imeli orožniki silno posla, ko je ob svojem času župe-upravitelj v Žrednju poučaval krščanski nauk v svoji sobi, posla iz samega strahu, da ne bi dotični gospod slovenskih otrok vadil tudi slovensko čitati ali pisati. Gorjé mu, če bi se slovenski duhovnik drznil kaj takega. No, da vidimo, kaj se ukrene proti šternski šoli, oziroma nje učitelju.

Slovenska Čitalnica v Škedenju vabi na maskarado, ki jo priredi v nedeljo dne 22. prosinca 1899. v veliki novi in okrašeni dvorani gospe Marije Sanein (Čemot). Začetek ob 6. uri zvečer; zvršetak ob 4. uri zjutraj. Ustoppina 1 krona, udje plačajo polovico, ženske 40 nvč. Za obilno udeležbo sé toplo priporočá

O d b o r.

O p o m b a. Ustop je dovoljen samo čednim maskam.

„Bralno društvo na Gradšču. bode imelo svoj občni zbor dne 22. januarja 1899., ob 9. uri zjutraj. Vabljeni so vsi društveniki!

Priporočilo. Pišejo nam: Naše narodno občinstvo ima navado, da, ko odhaja od kake veselice, podarja povratnice (kontramarke) prvemu, ki jih prosi za-nje. Osobito se to dogaja na velikem plesu »Delavskega podp. društva.« Po polunoči se nažene vse polno črnih obrazov, ki niso v nikako čast društvu in premnogokrat v škodo žepom vselečih se poštenjakov!

Priporočamo torej, naj prihodnjo soboto nikdo ne odda povratnice, ako ne poznanemu prijatelju. Slavno redarstvo pa prosimo, naj odpravi to škandalozno beračenje po stopnicah in sploh po ulicah okolo gledališča.

Odbor »Delavskega podp. društva« je naročil za veliki ples, ki bode prihodnjo soboto dne 21. t. m., še 28 lož, to je, postaviti je dal tudi one lože, ki se rabijo le za posebne prilike. Pričakovati je, da se naši imovitejši krogi mnogoštevilno udeleže tega tradicionalnega plesa, ter tako pokažejo, da se zavedajo, kolike važnosti je za nas Tržačane naš narodni delavski stan.

Kdo je »ščavo«? Italijani nas psujejo z »ščavi.« A mi vemo, da nismo še nikdar zašli tako daleč, da bi po javnih ulicah na rami nosili — resnične ščave, sužnje!! Kdaj smo mi nosili na ramah odpadnike drugih narodnosti, kakor so to storili oni minole nedelje, ko so vlačali na svojih ramah tiste uboge nevedne kmete! Nikoli, ker mi smo

prijatelji svobodnih ljudij! Kje so torej sužnji?! V njih taboru! A kjer je sužnje, je tudi — tiranov!

Pevsko društvo »Skala« bode imelo svoj predpustni ples v nedeljo dne 22. t. m. v dvorani g. Frana Košuta št. 24. Začetek plesa točno ob 3. uri popoldne in bode trajal do 1. ure popoldne. Vstopnina k plesu za gospode z eno gosico 1 gld., posamične gospodične plačajo 20 nvč. Posebna povabila se ne razpošiljajo.

Pota gosp. Jurec. Pišejo nam: Ozirom na Vašo notico o tržaških potih gospoda Jurec Vas opozarjam, da župnika Jurec ne vodijo pota samo do Veneziana, ampak tudi do nekega Rossi-ja bivšega sotrudnika pri »Independentu« in »Mattinu« — in potem še le odhaja, duševno okrepan seveda, na škofijo!

Mednarodna organizacija socijalistov. Kakor poročajo iz Londona, hočejo socijalisti Liebknecht, Jaures in Van der Velde tam sklicati konferenco, na kateri bi se naj ustvarila mednarodna organizacija socijalistov.

Velika povodenj. Iz Sigmaringa poročajo dne 15. t. m.: Donava je izstopila iz struge. Voda je visoka tako, kakor že ni bila od leta 1849. Promet na železnici je pretrgan. Povodenj je napravila veliko škode.

Nevarno poškodovan. Včeraj predpoludne je 64-letni dninar Pavel Podboj, ki je delal v svobodni luki, prišel med dva voza, ki sta ga stisnila tako, da je v smrtni nevarnosti. Podboja so prevedli v bolnico.

Otrok padel v vodnjak. Velika nesreča se se je zgodila včeraj zjutraj zakonskima Jarneju in Frančiški Smerdu, stanujočima v hiši št. 71 na Scala santa v Rojanu. Ko se je mati mudila v kuhinji je padel njuni štiriletni sinček v vodnjak, globok blizu šest metrov. Ni ga bilo moči rešiti in ko so prihiteli ljudje, so izvlekli mrtvo truplo iz vodnjaka. Žalost nesrečnih starišev si je lahko misliti.

Štrajk. Litografi in kamnopolci večih tujkajšnjih podjetij so zahtevali večje plače, ki se jim večinoma tudi privolila. Samo tvrdke Salto in Uziel, kakor tudi S. D. Modiano sti hoteli, naj bi jim delaveci delali za dosedanjo plačo. Tega pa slednji ne marajo in so torej, kakih 20 po številu, stopili v štrajk.

Malo tihotapstvo. Finančna straža je zasačila včeraj 34-letnega Josipa P., na izhodu slobodne luke, ko je ravno hotel skrivši odnesti zavoj, v katerem je bilo dve kili mandeljev. Straža ga je odvedla na inspektorat, kjer so ga izprašali in potem izpustili. Za svoje tihotapstvo bode moral odgovarjati na sodišču.

Loterijske številke, izžrebane dne 18. t. m.:

Praga	76	9	28	57	20
Lvov	23	35	58	60	4

Decani-Pasjvas.

Filius ante patrem?

Na vznožju nad Rižano pod tinjanskem vrhom leži v lepem in rodovitnem kraju obljudena vas, katero Italijani zovejo Villadecani, Borgocani, skraćeno Decani, naši pa od pamtiveka Pasjvas. Še le v novejših časih so začeli tudi naši izgovarjati po italijanski ime Dekani, češ: ker lepše doni, če tudi je enacega pomena kakor slovensko ime Pasjvas.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapecarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

(Na prvem mestu je sklep pisan v italijanskem jeziku, potem v slovenskem.)

Vsled odločbe e. kr. vrhovnega sodišča od 23. listopada 1898. leta št. 15502 in dodatkom utočnemu sklepu od 15. kimovca 1898. R. 314/98, s kojim je bilo na utok Podgradske posojilnice in hranilnice, registrovane zadruga z neomejenim poroštvom, trgovinskemu in pomorskemu sodišču tržaškemu ukazano, naj iz zadrugne knjige zbrise starešinskega člana Kristijana Bogataca in v njo vpiše novega starešinskega člana Jakoba Butinarja; e. kr. viši ta sodni dvor in utočno sodišče za Primorsko v Trstu, presojevaje o drugi točki rečenega utoka, kojoj je bilo predlagano, naj ugotovi utočne troške in je naprči činovniku, ki je zakrivil sklep utokom pobijani, ukrenil je tako-le:

Predlogu zadruga utočiteljice prej označenemu ni ugojeno, kajti v navzočem slučaju je bilo odločeno radovoljnim sodstvom, v kojem se določbe razpravljanja glede pravnih troškov in glede troškov zakonskih sredstev ne dajo uporabljati.

Dall' i. r. Tribunale d' Appello

Trieste, 29. decembre 1898.

(Nemško-italijanski pečat.) Dr. Kindinger s/r.

Spett. Consorzio «Podgradska posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom.»

III.

I. R. Tribunale Commerciale Marittimo Trieste.

Pervenuto 4/1-99.

2 Esemplar 1 Allegti — Rubriche.

Firm. 4.

Cons. I. 134

(Na prvem mestu je sklep pisan v italijanskem jeziku, potem v slovenskem.)

C. k. viši sodni dvor za Primorsko v Trstu, kakor prizovno sodišče, presojevaje v nejavnej seji o utoku Podgradske posojilnice in hranilnice, registrovane zadruga z neomejenim poroštvom proti sklepu e. k. trgovinskega in pomorskega sodišča tržaškega od 12. avgusta 1898. leta Firm. 610/Cons. I. 134/3, s kojim je ukazalo zadrugnemu vodstvu, naj izogibom globe dokaže, da je od pristojne politične oblasti dobilo zapovedano dovoljenje za vršenje poslov, o kojih govori § 2. b) in 51 zadrugnih pravil, in ga je opomnilo, izogibom posledic § 87. zakona o zadrugah, na določbe §§ 22. in 55. istega zakona glede sestavljanja bilanc in glede dolžnosti, da mora dajati e. k. namestništvu prepise računskih sklepov ali bilance — razrešil je tako-le:

Utoku je ugojeno in biva uničen pritoženi sklep trgovinskega in pomorskega sodišča tržaškega; ni pa ugojeno nadaljni zahtevi pritožiteljice, naj bo obsojeno prvo sodišče, odnosno bodi obsojen činovnik, ki je zakrivil, da je bil izdan napadeni sklep, da mora povrniti prizovne troške, — kajti trgovinsko sodišče ni bilo niti pristojno dajati zadrugnemu vodstvu onega povelja, saj je bilo e. k. namestništvo za Primorsko v Trstu svojim dopisom dne 17. marea 1898. leta št. 1809/I. na temelju odredbe ministerstva notranjih poslov od 26. novembra 1897. leta št. 25.422 izjavilo, da od zadruga utočiteljice neče zahtevati dokaza, da si je pridobila dovoljenje za vršenje poslov, o kojih govori § 2. b) in 51. zadrugnih pravil, in ker po jasnem besedilu § 35. zakona od 9. aprila 1873. leta št. 70 izhaja, da je upravnim oblastim in ne trgovinskemu sodišču naloga, da nadzoruje sestavljanje in polaganje bilance.

Glede prizovnih troškov pa bodi pripomnjeno, da se v navzočem slučaju ne dajo uporabiti določbe razpravljanja o pravnih troških in o troških zakonskih sredstev, ker so oni sklepi nespornega posla.

Dall' i. r. Tribunale d' Appello.

Trieste, 29. decembre 1898.

(Nemško-italijanski pečat.) Dr. Kindinger s/r.

Spett. Consorzio «Podgradska posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z neomejenim poroštvom.»

Politični pregled.

TRST, 19. januarja 1899.

Italijani in Nemci. Glavno glasilo za interese židovstva, za borzne kupčije in — obstrukcije, tako imenovana »Neue Freie Presse«, piše: »Potrjuje se, da imajo laški poslanci namen, pridružiti se taktiki obstrukcije Nemcev; prav v seji, ki jo bodo imeli jutri, hočejo Italijani natančno pretresti vprašanje glede taktike, kateri hočejo slediti v bodoče. Italijani so, kakor znano, dolgo časa vztrajali v poziciji osamljenja, ne da bi bili kaj dosežali za svoje narodne koristi, nasprotno: to osamljenje jim je bilo čisto v škodo. Ako hočejo bolje braniti svojo narodno stvar, postaviti se morajo na stran Nemcev, kateri istotako bijejo boj za svoj narodni obstanek. Tako pride do zveze dveh najstarejših civilizacij proti silnemu navalu slovenskemu.«

Na ta »entrefilet« v »Neue Freie Presse« reaguje današnji »Piccolo« v jedru nastopno:

Ko je Trst odstopil od politike abstinence, je nastala možnost, da se v parlamentu na Dunaju zasnje italijanska skupina, ali dunajsko novništvo je kazalo v svoji brezbrzičnosti, da ne ve ceniti vrednosti take skupine. To nepoštevaje je bilo toliko, da z Italijani niso niti računali o glasovanjih. Sedaj pa so se prepričali tudi Nemci, da Italijani ne morejo biti prijatelji vlade, zato pa da morejo biti prijatelji Nemeem. Do tega prepričanja niso prišli le posamični Nemci, ampak celo glavno njih glasilo se je izjavilo v tem zmislu. »Piccolo« noče preudicirati, ampak prepusti italijanskim poslancem, da se oni uverijo, v koliko da so nemške skupine tiste misli kakor »Neue Freie Presse«. Vsakako so odnosi v italijanskih provincijah postali taki, da bi se zveza Italijanov z Nemci mogla pozdraviti z veseljem. Toda skeptičenje »Piccolo« nekoliko, ker se boji, da tako improvizovano prijateljstvo ne bode trajno, ker ga Nemci hočejo morda skleniti le vsled hipnega razpoloženja. Ali Italijani so take nravi, da radi pozablajo storjene jim krivice in tako bi hoteli odpustiti tudi Nemeem dosedanje preziranje Italijanov. In zlasti sedaj, ko so minoli časi nemške hegemonije in ko tudi drugi imajo pravico do življenja — toliko bolj pa Italijani, ki imajo vir matere vsacega znanja, Rim — sedaj bi »Piccolo« z veseljem pozdravil alijance med Nemci in Italijani. To pa mora zahtevati kakor pogoj, da se Nemci odpovedo vsakemu poskusu za ponemčevanje italijanske zemlje.

Ali komaj se je »Piccolo« pomiril toliko, da je privolil v to zvezo, že je vznemirjen zopet, ker mu nastaja pred očmi nova nevarnost: kaj pa, ko bi Nemci notri med vojno sklenili mir se svojimi sovražniki, ne da bi popred povprašali Italijane za to?! To bi bilo seveda zelo hudo, kajti potem bi bili Italijani zopet tam, kjer so: osamljeni! Nemci morajo torej dati jamstva, da se ne zgodi kaj takega.

Tako »Piccolo«. Kdo bi se mogel vzdržati smeha, ko vidi, kako ubogo glasilo »governa na lesnem trgu« — kakor zaljubljeno dekle v upu in strahu trže cvetke z nežne marjetice: ali me ljubi, ali me ne ljubi?! — ali pa kakor mož, ko ne ve, kaj bi storil, šteje gumbe na sukni: ali bi, ali ne bi?! Taki so bili vedno, ob vsakem svojem nastopu: nikdar možje, ki bi imeli toliko poguma, da bi odkrito povedali, kaj hočejo! Po takem je moral priti tako, da jim ni zaupal nikdo in da jih ni poševal nikdo. Taki so bili in taki ostanejo. Mi getovo nismo poklicani, da bi si razbijali glave Nemeem, ali to jim moramo že povedati, da naj se ne udajejo krivi nadi na dosledno sodelovanje Italijanov na obstrukciji. Le-ti imajo veliko preveč masla odvisnosti od vlade na svoji glavi, da bi se drznili nositi isto na solnce obstrukcije.

Na to stran more vlada — sedanja in vsaka bodoča — povsem mirno spat. S tem pa nismo hoteli reči, da ne bi bila možna zveza med Nemci in Italijani. Ali te zveze ne treba še le sklepati, ker obstoji že davno: zveza sovražstva proti Slovanom, zveza krivice, zveza nasilja! Ali se je še dogodilo kedaj, ako je šlo za kako zahtevo Slovanov, ali ako je šlo za to, da se pokrije kaka sramota ali kako nasilstvo Italijanov, da ne bi bile Italijanom na razpolago vse novine liberalnih Nemeem in glasovi istih v parlamentu?! Koga hoče varati »Piccolo«?! Čemu ves ta švin-

del s sklepanjem zveze, ki — obstoji že davno?! Čemu vsa neslana renomaža, ko jim ne veruje nikdo, da bi — da-si bi gotovo radi — se hoteli udeleževati vratolomne igre, ki se zove — obstrukcija. Čemu vse širokoustenje, ko vendar vemo vsi, da so gospoda zavozili tako temeljito, da ne vedo, kam bi se dejali in ko jih živ krst ne smatra več resnimi!!

K položaju. Ozirom na ostri članek »Slovenčev«, katerega smo omenjali tudi mi in ki je pozival slovenske poslance naj prestopijo v opozicijo, brzojavljajo »Slov. Narodu« z Dunaja, da ni-jeden poslanec, niti ne misli na to, zlasti sedaj ne, ko je opozicija pričela obstrukcijo celo proti zakonu o rekrutih, »Slovanska krščansko-narodna zveza« da je sklenila, naj klub še počaka, predno se odloči glede nadaljnega postopanja.

Tudi nam se je zdelo, da je »Slovenec« streljal malo preko cilja, ker se nam dozdeva, da vendar ne bi kazalo kar tako zapuščati svojo pozicijo v večini, predno nimamo absolutne gotovosti, da v sedanji kombinaciji ni pričakovati uspehov za našo stvar. Kar pa se dostaje nevolje »Slovenčeve« proti dvoumnemu manevriranju vlade, bi pa menili tudi mi, da ta nevolja ni baš neopravičena. Saj je povdarjala ista »Slovanska krščansko-narodna zveza« sama — in istega menenja je tudi parlamentarna komisija desnice — da je že skrajni čas, da pride enkrat do jasnosti o namenih vlade.

V opoziciji še niso na jasnem glede bodoče taktike. Posvetovanja, katerih se udeležujejo vse opozicijske skupine, se nadaljujejo. Določiti da hočejo ukupen program glede narodnih in jezikovnih vprašanj.

Ravnopravnost v Šleziji. »Slov. Narodu« brzojavljajo iz Opave: »Novi deželni predsednik grof Thun je poklical k sebi vse okr. glavarje in jim naznanil, da stopi s 1. marcem v veljavo naredba, po kateri morajo politična oblastva s češkimi in poljskimi strankami češki, oziroma poljski uradovati in vse vloge reševati v tistem jeziku, v katerem so spisane. Zajedno je deželni predsednik strogo naročil, da se ta naredba mora točno in natančno izvrševati.«

Predlog Rusije za razoroženje se je že dostavil kabinetom. Iz Berolina javljajo, da so se sosebno nekatere točke vsprejelo jako simpatično. Tako n. pr. predlog, da bi se še bolj omejila raba eksplozivnih projektilov in predlogi za popolnjenje določeb genfskega dogovora, da bi vojne ne bile tako nečloveške. Podvodne torpedovke naj bi se odpravile popolnoma.

Domače vesti.

Megalomanija. Naša laška gospoda trpe na tem. To sicer ni bolezen sama za-se, ampak simptom one bolezni, ko človek vidi sebe grozno velikega, če tudi je prav za prav majhen, ali celo pritlikav. Ta bolezen grozno razsaja med signori. In čem manji in smešnej postajajo pred svetom, tem bolj široko odpirajo svoja usta. Do hudega izbruha je prišla bolezen v večeršnjem »Indipendentu«. Hud je, zelo hud je na novine v Italiji, ker niso primerno zaresnostjo sporočili o velikem dnevu minole nedelje, ki je bil »zgodovinski čin«, o katerem sicer noče reči »Indipendente«, da je bil svetovne važnosti, gotovo pa je bil »največi dogodek evropski«!!

Ne smeajte se, to stoji črno na belem v »Indipendentu«.

Morda pa ima vendar prav slavni »Indipendente«, morda je bil to zares evropski dogodek, toda evropski — škandal!

»Slovenec« v blagohotuo opozorjenje. Danes došli nam »Slovenec« objavlja notico o predstojećih občinskih volitvah v razdeljeni občini Pomjanski, oziroma za občini Pomjan in Marezige. Iz te notice bi se dalo sklepati, kakor da je za našo stranko nevarnost v obeh novih občinah, češ: »Pomjan je propal vsled te razdelitve« in »Italijani bodo hoteli za »Pomjanom« še naše Marezige«.

To ni točno povedano. V prvo Pomjan ni propal vsled razdelitve, ampak občinski zastop se je razpustil pred razdelitvijo, a do razdelitve je italijanska stranka (s pomočjo vladnih organov) dotirala za to, da bi propal za nas!! V kolikor se glase naše poročila od merodavnih oseb v

Nekateri trdijo, da je prvotno ime Decani. To ime da je dala selu ali kraju italijanska rodbina Cano. Je-li to resnično? Ali ni morda »Pasjivas« ime prvobitno in primitivno?

Ime Pasjivas znači ali pomenja vas, ki je nastala na mestu ali vsaj blizu kraja, kjer se je zagrebavalo mrhovino in takih krajev imamo po Slovenskem mnogo: Pasjak ali v Pasjaku je v Bregu v tržaški okolici in na istrskem Krasu in kakor trdi ljudsko sporočilo, se je tam, kjer je sedaj vas Dekani, nekaj zakopavalo mrhovino in od tega je ljudstvo dalo prvotnim hišam, sezidanim tam, ime Pasjivas.

Kakor omenjeno, imenuje se ta vas po italijanski Villadecani ali Decani, češ: to ime prihaja od necega Cano, ki se je bil naselil tam. Je-li on tudi res dal vasi ime Decani?

Cano je vse drugo nego »cane« in od »Cano« izvajati »Decani« ne gre tako gladko in lahko. Dasi je Cano bila italijanska družina — in tudi nekatere druge družine, naseljene tam, so bile italijanske, n. pr. Fortuna, Furlan, Grison, Piziga, Toskan i. dr. — vendar prvotnega imena Pasjivas niso mogli zatreti, če tudi so bili blizu Kopra in drugih italijanskih mest o obali, kar jasno priča o pretežnosti slovenskega elementa v teh krajih za one dobe.

Da je ime Pasjivas prvotneje nego Dekani, priča tudi dejstvo, da listine pred XIII. stoletjem ničesar ne vedo o imenu Decani. Vas so je pozneje nazivljala Villaducainorum, Villaducaina in Villacainorum ali kakšenkoli Villacainum ali prebivalce se je vendar-le imenovalo: rustiei de psiano. Tako na pr. imenuje razsodba od 7. maja 1294 kmete iz Pasjevasi »rustiei de psiano«, to je, ne iz Dekani, marveč iz »psiano«. To je kračica in pomenja le Pasjivas.

To trditev potrjuje tudi nastopno: Italijansko ljudstvo bližnjih krajev in mest, n. pr. iz Kopra, Izole, Milj, Pirana in bližnje okolice, ne rekajo prebivalcem iz Dekani drugače nego le: Psiani in ne Decanesi ali pa Dekanotti, kar bi se bolje prilagalo italijanskemu jeziku.

Da bi bila italijanska družina utemeljila naselbino in dala jej ime, je meni nedoumno iz razloga: gosposke rodovine so prihajale za dobo benečanske vlade v naše kraje po znanem benečanskem reku: andare in signoria, to je: uživati dohodke desetinske, kvartezške in druge pristranske priboljške, ktere jim je slovenski kmet izvajal z marljivostjo svojo na poljedelstvu in živinoreji. Tu naseljena italijanska družina jela se je pisati Decani, kar pomenja toliko, kolikor Pasjivas in tudi v svoj grb je sprejela pseta ter zadobila priimek po lokalnih razmerah, kar je bilo v srednjem veku navadno med gospodi, n. pr. Canotto, Castruccio, Castracani itd.

Ti razlogi govore v prilog prvotnega imena Pasjivas, katero je enacega pomena kakor Decani; a ker teh imen nobeno ne doni prijetno, siljeno se je nasvetovati čast. prvakom imenovane spoštovane vasi, naj bi ukrenili popred, da bi se imeni Dekani in Pasjivas zamenili s prikladnejim imenom, kar dosežejo gotovo, ako — v zmislu ministerske izjave od dne 13. maja 1885 — v sporazumljenju z višim deželnim sodiščem in finančno oblastjo, dajo svojo prošnjo v razsodbo c. kr. ministerstvu za notranje stvari.

Vas Dekani je bila že v XVII. stoletju raztegnjena v 2 vrsti hiš, stara cerkev se je l. 1493 popravila in povečala ter je imela 5 altarjev: bila je ena najlepših cerkv škofije koperske.

Blizu vasi so imeli pristavo menih kartuzijanci pri Ljubljani; to zemljišče se imenuje še sedaj »fratovec«.

Podružna cerkev sv. Nedelje se je porušila koncem XVII. stoletja.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 19. (Zbornica poslancev.) Takoj začetkom seje je oporekal poslanec dr. Gros zapisniku zadnje seje ter je stavil več formalnih predlogov za popravek, zahtevaje glasovanje po imenih, kar se je tudi zgodilo. Po dveh glasovanjih po imenih, ob katerih so se predlogi poslanca Grossa odklonili z 159 proti 67, oziroma 129 proti 43

glasovom, je začelo ob 1¼ uri popoldne čitanje došlih spisov. Seja traja dalje.

Dunaj 19. (Zbornica poslancev.) Čitanje interpelacij je trajalo do 2. ure in 45 minut. Socijalist Rieger je govoril za odpravo časniškega koleka in je predlagal, naj se pozove odsek za preosnovno tiskovnega zakona, naj čim prej predloži svoje poročilo. Seja traja dalje.

Dunaj 19. Na večerajšnjem obedu na čast častniški deputaciji pruski je napil cesar Fran Josip svojemu prijatelju, nemškemu cesarju. Polkovnik Schwarzkoppen se je zahvalil, rekši, da se gardni polk čuti srečnega, ko ima takega šefa in da bode sleherni častnik in sleherni gardist vstrajal do zadnjega diha v zvestobi do cesarja Frana Josipa.

Budimpešta 19. Protipredlogi vlade so že določeni. Banffy je pripravljen umakniti se, čim zbornica sprejme te njegove predloge. Opozicijske novine smatrajo vladne predloge takimi, da na podlagi istih ni možno nadaljevati pogajanja. Pričakovati je torej viharnih časov v parlamentu.

Wolverhampton 19. V svojem večerajšnjem govoru je Chamberlain izrekel svojo zadovoljnost, da se je rešilo Fašodno vprašanje. Ako francoski narod in vlada želita prijateljsko rešitev vseh prepirnih vprašanj, se jima angleški narod rad približa na pol poti. Anglija sovraži boj. Glede vprašanja o Madagaskaru upa Chamberlain, da se reši isto na način, ki zadovolji obe deželi. Istotako je Anglija pripravljena pogoditi se proti zmerni odškodnini radi vprašanja o novi Fundlandiji, ako je Francija volje odstraniti ta vir razburjenosti.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 19. Pšenica za mare-april gold. 9.48—9.49. Pšenica za — do —. Pšenica za oktober gold. — do —. Rž za oktober gl. — do —. Rž za mare gl. 7.92 do 7.93. Koruza za maj 1899. gl. 4.85 do 4.86. Koruza za oktober gl. — do —. Oves za mare gl. 5.80 do 5.82. Oves za oktober gl. — do —. Koruza gl. — do —.

Pšenica: ponudbe in kupčije slabe. Prodaja 9.000 met. stotov. Vreme: lepo.

Hamburg 19. Trg za kavo. Santos good average za mare 31.50, za maj 32.—, za september 32.75, za december 33.25.

Havre 19. Kava Santos good average za januar 50 k. frankov 37.25, za april 50 k. frankov 38.25.

Praga 19. Surovi sladkor I. izdelek, 88% Reudement franco Aussig. Mirno. Januvar-februar gl. 11.95. Oktober-dec. gl. 12.— Denar.

Žalosti potrjim sreem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da jo naš preljubljeni in nepozabni sin, oziroma brat

Josip Furlan

v minoli noči v Gospodu zaspal, po kratki bolezn, v 19. letu svoje dobe in previden z svetimi zakramenti.

Pogreb bode jutri v petek ob 3. uri popoldne iz mestne bolnice.

V Trstu, dne 19. jan. 1899.

Martin Furlan, Marija Furlan,
oče. mati.

Bogomila Furlan,
sestra.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimle in peresale, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

PRŠNI PRAH (prah za izvoščoke)

(ne kašlja).

najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zaslišanju, nahodu in drugim katarionim afekcijam.

Škatljica z navodilom po 30 avš. Dobiva se jedino v lekarni PRAXMARER, „Pri dveh zamorcih“ občinska palača, Trst.

Zunanje naročbe izvršujejo se obratno pošto.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi najužnem kolodvoru.

Svetovna kolesa

amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu radi elegance, točnosti in vstrajanja, prodaja se izključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritikline po želji kupca.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.

„THE GRESHAM“ angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 polie za glavnico od » 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.